

В.І. Кравченко¹, С.Я. Доценко¹, Т.В. Кравченко¹, П.О. Бідзіля¹, Г.Я. Медведчук¹, Б.Б. Самура¹, М.В. Шевченко¹, Л.В. Русакова², О.В. Преснякова³

ФОРМУВАННЯ І СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЯК ОДИН З ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА

¹Запорізький державний медичний університет,

²КУ «Обласний медичний центр серцево-судинної патології», м. Запоріжжя,

³КУ «Запорізька обласна клінічна лікарня»

Ключові слова: студент, викладач, виховна робота.

Ключевые слова: студент, преподаватель, воспитательная работа.

Key words: student, teacher, educational work.

Розглянуто діяльність викладача як один з пріоритетних напрямків формування й становлення особистості студента. Викладач у ВНЗ завжди був однією з основних ланок виховного процесу.

Рассмотрена деятельность преподавателя как одно из приоритетных направлений формирования и становления личности студента. Преподаватель в ВУЗе всегда являлся одним из основных звеньев воспитательного процесса.

This paper reviews the activities of a teacher as a priority direction of forming and making of student's individuality. Lecturer at the university has always been one of the main links of the educational process.

Виховний процес спирається на багатовікову систему поглядів, переконань ідей, ідеалів, традицій, звичаїв і забезпечує формування світоглядної позиції і ціннісних орієнтирів студентської молоді, надає широкі можливості для досягнення основ наук, багатства національної і світової культури, створення умов для вільного гармонійного розвитку, індивідуального й професійного удосконалення. Викладач повинен допомогти молодій людині зробити правильний вибір і навчити відповідальності за нього [1], створити можливості для значного збільшення обсягу самостійної роботи студента в навчальному процесі, що підвищить рівень не тільки засвоєння конкретних знань і практичних навичок, але і творчої діяльності студента.

Мета кожного викладача полягає у створенні необхідних умов, використанні різноманітних форм і видів навчальної діяльності для зацікавленого вивчення дисципліни студентами; у вихованні у молоді високих якостей, людяності, пошани до колег і пацієнтів, доброзичливості, людської гідності, а також єдності поколінь і збереження національних традицій.

Суспільству, що розвивається, потрібні освічені, моральні, ініціативні громадяни, здатні мобільно вирішувати поставлені завдання, які здатні нести відповідальність за соціально-економічне процвітання країни. Отже, ядром сучасної моделі фахівця має виступати розвиток особистості, системи її ціннісних орієнтацій і мотивів діяльності, формування здібностей до самоаналізу та самовдосконалення. Невід'ємною частиною професійної діяльності, іміджу, успіху є вміння фахівців-медиків спілкуватись [2]. Треба пам'ятати, що навчання і виховання взаємно стимульовані, інакше кажучи, мають позитивний зворотний

зв'язок. Поліпшення навчання сприяє кращому вихованню, і навпаки, вдосконалення виховання призводить до підвищення ефективності навчального процесу. Вихована людина, відповідальна, дисциплінована, яка має почуття обов'язку, широкий світогляд і гнучке мислення, природно, досягне більших успіхів у навчанні.

Соціально-економічна ситуація, що склалась у країні, диктує необхідність формування нового мислення як у окремо взятої особистості, так і у цілого колективу. Реалізація процесу виховання проходить через форми виховання, які у вищих відрізняються як теоретичним підходом, так і практичними технологіями формування. В цих умовах робота з формування і становлення особистості молоді має розглядатись як одне з пріоритетних напрямків діяльності викладача. Американські дослідники Роберт Б. Бар та Джо Таг вважають, що «мета процесу навчання полягає не в трансляції знань, а у створенні середовища і формуванні досвіду, які допоможуть студентам відкрити та добути знання для самих себе, зробити студентів членами співтовариства вчених, які спільно з викладачами здійснюють відкриття і пропонують рішення проблем» [3].

Виховна робота серед студентів має проводитись щоденно під час практичних занять шляхом виділення часу висвітлення деонтологічних аспектів роботи з хворими та медичним персоналом, а також обговорення питань медичної етики.

Викладач у вищому навчальному закладі завжди був однією з основних ланок виховного процесу. При цьому, не можна відділяти питання виховної роботи зі студентами від питань особистості викладача, його моральних та етичних якостей, а також від умов праці й побуту в навчальному

закладі. На прикладі таких викладачів студенти бачать людину, яка може реалізувати себе не тільки в професії, але й у житті загалом. Викладач допомагає людині знайти власне рішення, а не розв'язує проблеми за неї [4]. Криза в країні мала деструктивний вплив: низька заробітна плата, пошук додаткового заробітку поза стінами свого навчального закладу спричинили формування ситуації, коли викладач перетворювався на людину, яка викладає лише навчальний матеріал. Нині багато змінюється на краще, з'явилась можливість ефективного використання творчої діяльності викладача, поступово відбувається звільнення від поглядів на виховну роботу як додаткове навантаження.

Величезна роль викладача у вихованні студентів включає:

- національно-патріотичне виховання, в основу якого покладено ідею розвитку української державності як консолідуєчий чинник розвитку суспільства й нації в цілому;
- інтелектуально-духовне виховання: розвиток пізнавального процесу та творчої активності при виконанні самостійних робіт і застосування умінь у практичній діяльності;
- громадсько-правове виховання, спрямоване на прищеплення знань про права і свободи, поваги до Конституції та Законів України;
- моральне виховання, спрямованому на формування

почуття власної гідності, честі, самодисципліни;

- екологічне виховання, основною метою якого є формування екологічної культури як форми регуляції відносин людини з природою;
- естетичне виховання, спрямоване на формування у студентів здатності сприймати й розуміти естетичні знання у професійній діяльності
- інтернаціональне виховання, що передбачає бесіди, присвячені культурній спадщині України, мові, правовим аспектам.

ВИСНОВКИ

Виховне значення має сама форма роботи і факт співпраці викладачів і студентів у культурній реалізації дозвілля. У творчому процесі розкривається багатство особистості педагога, що ефективно впливає на молодь.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Сергієнко В.* Проблеми виховання студентської молоді / *Сергієнко В., Костін В.* // Вища школа. – 2010. – №7–8. – С. 75–79.
2. *Погоріла І.О.* Морально-психологічні аспекти виховання студентів медиків / *Погоріла І.О., Романенко О.В.* // Основи здоров'я та фізична культура. – 2006. – №4. – С. 10–11.
3. *Barr B.* From Teaching to Learning – A new Paradigm for Underground Education / *Barr B.* – Change, 1995.
4. *Колеснікова Н.* Навчити студента учитися / *Колеснікова Н.* // Освіта. Технікуми. Коледжі. – 2005. – 18 січ. – С. 25–26.

Відомості про авторів:

Кравченко В.І., к. мед. н., доцент каф. внутрішніх хвороб-3 ЗДМУ.

Доценко С.Я., к. мед. н., доцент, зав. каф. внутрішніх хвороб-3 ЗДМУ.

Кравченко Т.В., к. мед. н., асистент каф. пропедевтики внутрішніх хвороб ЗДМУ.

Бідзіля П.О., к. мед. н., доцент каф. суспільних дисциплін ЗДМУ.

Медведчук Г.Я., к. мед. н., доцент каф. внутрішніх хвороб-3 ЗДМУ.

Самура Б.Б., к. мед. н., доцент каф. внутрішніх хвороб-3 ЗДМУ.

Шевченко М.В., к. мед. н., асистент каф. внутрішніх хвороб-3 ЗДМУ.

Русакова Л.В., лікар-кардіолог КУ «Обласний медичний центр серцево-судинної патології».

Преснякова О.В., лікар-ревматолог КУ «Запорізька обласна клінічна лікарня».

Адреса для листування:

Кравченко В.І., м. Запоріжжя, Орхівське шосе, 10, КУ «ЗОКЛ».

Тел.: (0612) 99 55 54.